

- впровадження в освітні програми різноманітних онлайн-ресурсів для навчання, які дозволяють студентам вибирати та працювати з матеріалами, що відповідають їхнім потребам;
- впровадження систем внутрішнього моніторингу та оцінювання з метою відстеження прогресу та реагувати на зміни.
- забезпечення зворотного зв'язку (організація регулярних зустрічей для обговорення прогресу та вирішення будь-яких труднощів чи питань).

Реалізація комплексного підходу вимагає взаємодії всіх учасників освітнього процесу - студентів, викладачів, психологів та інших зацікавлених сторін, адже тільки в цьому випадку співпраця може бути ефективною та сприятими індивідуальному успіху кожного студента.

УДК 330.4 УДК 65.014 ББК 65.290-2 К 100

ВИКОРИСТАННЯ НОВОЇ, ЧЕТВЕРТОЇ МІРИ РИЗИКУ ЯК РОВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ ТА ОСОБИСТІСНИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

*Бабайлов В.К., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

З останніх публікацій автора слідує, що знання про ризики суттєво поглибилися і управління в їх умовах досягли значних успіхів [1,2]. Так, по-новому визначені: етапи їх розвитку, методика управління в умовах ризиків, сутність, зміст ризику – як єдність двох основних елементів (невизначеності і визначеності); уточнено поняття «ризик-менеджмент» –

як склад нових понять «ризик-економіка», «ризик-інженерія», «ризик-адміністрація»; введено й нове поняття «ризик-управління» – як склад ризик-менеджменту і ризик-виробництва і як «управління в умовах ризиків» замість помилкового – «управління ризиками.

Також відоме, що для розрахунку величин ризиків для вибору мінімального із них протягом майже століття використовуються три їх міри: середнє, середньо-квадратичне (сигма) і коефіцієнт варіації, як відношення сигми до середньої.

При цьому мірою ризиків може бути й одна сигма, або одна середня. Але при таких умовах: одна сигма може бути використовуватися у якості міри ризиків тільки при умові рівності величини середньої; але, якщо середні різні, то сигма не може бути мірою величини ризику. Й навпаки при однакових величинах сигми, мірою величини ризику досі обирається величина середньої.

Можлива й така ситуація, коли різні величини середньої і сигми, тоді величина ризику визначається тільки відношенням, поділенням величини сигми на величину середньої; це так званий коефіцієнт варіації.

Однак, існує такий недолі всіх трьох сучасних мір визначення величини ризиків – недостатньо наочний сенс середньої величини ризику.

Так, сенс середньої можна визначати як середньо-арифметичне або як середньо-зважене значення всіх різних величин події, явища. Це чисто абстрактна величина, яка може навіть дорівнювати, причому тільки однієї зі багатьох величин явища. Вона фактично ніяк не пояснює фізичний сенс ризику, ні його сутність, ні його зміст.

Метою даної доповіді стало усунення цього недоліку. Для її досягнення було використане визначення зовсім недавно такого важливого аспекту ризику, як його зміст – склад двох його основних елементів (сенс яких виключно зрозумілий, як *визначеність* і *невизначеність* кожної величини події).

Саме це надає можливість використати принципово нову, четверту міру ризику. Це відношення величин двох елементів змісту ризику (*визначеності і невизначеності*); тобто, таких понять, сенс яких якраз повністю зрозумілий.

До того ж, величини *визначеності і невизначеності*, на відміну від розрахунку величин середньої і сигми, здійснюються суттєво простіше. Так, величина визначеності дорівнює всього однієї величині – мінімальній зі всіх величин; а величина невизначеності дорівнює різниці між максимальної величиною і мінімальної величиною явища, події.

Висновок. Засвоєння практики розрахунку четвертої величини ризику буде сприяти розвитку професійних та особистісних навичок майбутніх фахівців і сфері управління підприємством і будь-якою іншою організацією в умовах ризиків.

Література:

1. Бабайлов, В., Курденко, О. (2022). Від ризик-менеджменту до ризик-економіки. *Економіка та суспільство*, (46).
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-46>
2. Бабайлов, В., Дмитрієва О. (2023). Ризик-інженерія і ризик-виробництво як управління в умовах інженерних і виробничих ризиків. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету*, (30).
DOI: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2023.30.204>